

Секція: Право

Літвінова Ірина Феофанівна

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального права і процесу
Національний авіаційний університет
м. Київ, Україна*

Лисько Тетяна Давидівна

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права і процесу
Національний авіаційний університет
м. Київ, Україна*

Семчук Наталя Олександрівна

*кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри кримінального права і процесу
Національний авіаційний університет
м. Київ, Україна*

ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА

На даний час, відповідно до Ліцензійних умов, затверджених Постановою КМУ № 1187 від 30.12.15 року «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» серед вимог до викладачів є наявність авторських свідоцтв та/або патентів [1].

При цьому Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» [2] вказує, що винахід має відповідати умовам патентоздатності, тобто бути новим, мати винахідницький рівень і бути промислово придатним.

При цьому, згідно Закону України «Про авторське право і суміжні права» [3], ніяких формальних вимог до твору як об'єкта авторського права (на відміну від вимог до винаходу) немає. Що в цілому можна вважати правильним, оскільки сприйняття творів в багатьох випадках є суб'єктивним, то ж значно відрізнятиметься у різних людей.

В цілому такий підхід є правильним, оскільки не у всіх галузях наукова та інноваційна робота містить принципову можливість створення винаходів, які можуть претендувати на отримання патенту. Наприклад, ряд гуманітарних (суспільних) наук – правознавство, педагогіка, психологія, філологія та ін. принципово не можуть претендувати на отримання патенту, оскільки результати інноваційної наукової діяльності в цих сферах мають лише побічне відношення до виробництва (хоча є важливими для інноваційного розвитку держави в цілому).

В такому разі, щоб не допустити дискримінацію вчених, які працюють в галузі суспільних наук, положення про можливість заміни патентів авторськими свідоцтвами (не дивлячись на принципово різну юридичну природу) виглядає в цілому доцільною.

На даний час до авторського доробку Семчук Н.О. та Літвінової І.Ф. наявні по 5 авторських свідоцтв. Дані документи фіксують авторські права Семчук Н.О. та Літвінової І.Ф. на ряд творів, як по суті є фаховими науковими статтями, оприлюдненими у відповідних виданнях. В даному випадку в роботах наявна певна наукова новизна (яка є умовою прийняття статті до друку) – як і при отриманні патентів, в деяких аспектах можна вважати, що роботи мають винахідницький рівень. Проте вони точно і однозначно не є промислово придатним, то ж претендувати на рівень патенту не можуть.

При цьому варто наголосити, що в цілому для отримання авторського свідоцтва ніяких вимог щодо рівня роботи не висувається, то ж будь-який художній твір також отримає таке саме авторське свідоцтво, як і науковий.

Розуміючи ці нюанси варто вказати, що наразі (при наявності такої посиленої уваги Міністерства освіти та науки до патентів та авторських свідоцтв) та постійному зростанні вартості їх оформлення, варто в майбутньому передбачити окрему (більш дешеву, але пов’язану з деякою перевіркою твору) процедуру оформлення авторських свідоцтв на наукові твори, відмінну від отримання свідоцтв на художні твори.

Література

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» № 1187 від 30.12.15 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>
2. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>
3. Закон України «Про авторське право і суміжні права». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>